

technologies the problem arises how to adapt them to national cultural, material and technical conditions.

Key words: violence, conflict, teenagers, violence prevention, mediation.

Стаття надійшла до редакції 24.09.2015 р.

Прийнято до друку 30.10.2015 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Рассказова О. І.

УДК [379.85+338.592]:378.014.3

А. В. Гуцол

**НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «МУЗЕЄЗНАВСТВО»
ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ**

Наразі світ розвивається надзвичайно динамічно, що вимагає від сучасного фахівця широкого кола знань у найрізноманітніших галузях. Тим більше, це стосується фахівців сфери туризму, які поряд із сталими загальнотеоретичними знаннями, повинні мати також набір найактуальніших на сьогодні знань та навичок, аби у повній задовольнити потреби клієнта.

Однією із навчальних дисциплін, які дають можливість сформувати професійну компетентність у сфері туризму є «Музеєзнавство». Це пов'язано, насамперед, із тим, що останнім часом музеї стали знову набувати популярності, входити «в моду». Наразі все частіше музеєфікуються пам'ятки історії та культури, природні об'єкти, відкриваються нові музеї та переживають період відродження – створені давно. Відвідуючи музеї людина збагачується духовно, розширюється її світогляд, збагачується інтелект. Музейні експозиції примушують особистість замислюватися над важливими проблемами, самовдосконалюватися, відчувати та бачити світ по-іншому.

Сьогодні, коли будь-яка інформація стала доступною людям у будь-який час та у необмеженій кількості, надзвичайно важливо зацікавити туриста, відкрити йому щось нове, примусити замислитися. Саме тому навчальна дисципліна «Музеєзнавство» є важливим і актуальним компонентом підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до професійної діяльності.

Теоретичними та практичними питаннями діяльності музеїв займалися ряд вчених. Так, книга Т. Юрєнєвої «Музеєзнавство» є одним із перших підручників, у якому викладаються не тільки теоретичні основи музеєзнавства та методика музейної роботи, а й історія музеїв світу. На великому фактичному матеріалі автор аналізує причини і обставини

виникнення музеїв в різних регіонах світу, простежує становлення і розвиток музею як соціокультурного інституту, показує його місце і роль в кожній конкретній історичній епосі. Розглядаються соціальні функції музеїв, їх науково-дослідна робота, питання фондової, експозиційної та культурно-освітньої діяльності, а також менеджменту та маркетингу.

Л. Шляхтіна у своєму посібнику «Основи музейної справи» розглядає широке коло проблем, починаючи від теоретичних положень науки «музеезнавство» і закінчуючи питаннями практичної діяльності музею в сучасному суспільстві. У книзі розкрито специфіку науково-дослідної роботи музею, експозиційної, науково-фондової і музейно-педагогічної діяльності.

На новому історичному етапі розвитку музеезнавства вчені знову звертаються до основних понять цієї наукової дисципліни, описуючи у своїх підручниках як теоретичні основи, так різноманітну музейну практику, що склалася на початок ХХІ століття. Отже, Е. Шулепова представила у своєму навчальному посібнику навчальний матеріал з музейного джерелознавства, який гармонічно поєднується із різноманітними сучасними технологіями. На базі територіального та тематичного підходів розкрито історію музеїв світу.

Г. Косторакова у своєму курсі лекцій «Музеезнавство» виклала теоретичні основи музеезнавства та методики музейної роботи, розглянула соціальні функції музею, його науково-дослідну роботу.

Таким чином, проблемами діяльності музеїв займалася значна кількість вчених, однак, питання вивчення дисципліни «Музеезнавство» є ще недостатньо висвітленими, що обумовлює актуальність дослідження теми.

Метою статті є дослідження навчальної дисципліни «Музеезнавство» як важливої складової системи формування професійної компетентності майбутніх фахівців сфери туризму.

Дисципліна «Музеезнавство» належить до професійно-орієнтованих дисциплін за вибором студента, які викладаються для майбутніх фахівців професійного спрямування «Туризм». Основною метою курсу є вивчення закономірностей виникнення та розвитку музеїв, їх соціальні функції, форми та способи реалізації цих функцій на різних етапах суспільного розвитку.

Викладання та оволодіння дисципліною «Музеезнавство» повинно ставити й вирішувати певні завдання. Це, насамперед, теоретична та практична підготовка студентів професійного спрямування «Туризм» з питань: історії розвитку музейної справи, вивчення основних понять музеезнавства, аналізу ролі культури у розвитку українського суспільства, виявлення результатів колективної діяльності людей, що реалізувалися у матеріальних предметах. Одним із завдань вивчення курсу є розгляд роботи музеїв і сучасного законодавства в цій сфері, визначення основних напрямків фондової та науково-дослідницької роботи в музейних установах, дослідження засобів передачі культурних знань тощо.

Навчальна дисципліна «Музеєзнавство» складається із 108 годин, із яких 18 годин – лекційних занять, 20 годин – практичних занять та 70 годин самостійної роботи студента. Успішне засвоєння матеріалу дозволяє студенту отримати залік.

Лекційний курс передбачає опанування музеєзнавством як наукою, вивчення музею як соціального інституту, а також дослідження розвитку музейної справи в Україні та світі. Студенти знайомляться із організацією, структурою та фондами музею, музейними експозиціями та принципами їх утворення, а також вивчають культурно-освітню та рекреаційну роботу музеїв.

За допомогою виконання практичних занять студенти вчаться аналізувати роботу музеїв, які вони відвідували, оцінювати їх роль у культурі того чи іншого міста, виділяти та аналізувати колекції, експозиції, окремі експонати. Практичні заняття спрямовано на рефлексію студентів, зворотній зв'язок та закріплення лекційного матеріалу, так, аналізуючи найбільш атрактивний експонат або складаючи карту «історії експонату», людина має змогу використати набуті теоретичні знання на практиці.

Окремі практичні заняття мають економічний та управлінський характер, так, складання маркетингового аналізу діяльності обраного студентом музею, проведення його SWOT-аналізу, виявлення позитивних і негативних сторін діяльності музею, а також розробка власних пропозицій щодо модернізації роботи музею, допоможе студентові набуті знань в області керування музейною установою. Окремі заняття стосуються розробки музеїв нових профілів, атрактивних, цікавих та незвичайних експозицій, а також аналізу та шляхів удосконалення законодавства України в області музейної справи.

Самостійною роботою студентів є створення презентації на тему: «Державна музейна мережа України та її сучасний стан», що дозволяє створити цілісну картину кількості та спрямованості музеїв, що працюють на території Української держави.

Отже, навчальна дисципліна «Музеєзнавство» досить складна та багатоаспектна. З одного боку, вона вивчає матеріальні цінності, які можна побачити, до яких можна торкнутися, з іншого ж боку, ця наука вивчає вплив вказаних предметів на людину, її погляди, свідомість, почуття та настрої, а також способи такого впливу. Сукупність вказаних аспектів роблять «Музеєзнавство» важливим та актуальним компонентом професійної підготовки студентів.

Перспективою подальших досліджень буде адаптація практичної частини навчальної дисципліни «Музеєзнавство» (практичні заняття, самостійна робота) до умов дистанційної освіти.

Список використаної літератури

1. Косторова Г. Е. Музееведение. Курс лекций / Г. Е. Косторова. – Ростов-на-Дону, РИС ЮРГУЭС, 2003. – 66 с.

- 2. Левыкин К. Г., Хербст В.** Музееведение. Музеи исторического профиля. Учебное пособие для вузов / К. Левыкин, В. Хербст. – М. : Высшая школа, 1988. – 431 с. **3. Основы музееведения: учебное пособие** / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М. : Едиториал УРСС, 2005. – 501 с. **4. Поляков Т. П.** Как делать музей? Учебное пособие / Т. П. Поляков. – М. : Издание Российского института культурологии МК РФ, 1997. – 253 с. **5. Столяров Б. А.** Музейная педагогика. История, теория, практика / Б. А. Столяров. – М. : Высш. шк., 2004. – 216 с. **6. Тельчаров А. Д.** Основы музейного дела. Введение в специальность / А. Д. Тельчаров. – М. : Омега-Л, 2005. – 218 с. **7. Шляхтина Л. М.** Основы музейного дела. Теория и практика / Л. М. Шляхтина. – М. : Высшая школа, 2009. – 184 с. **8. Шулепова Е. А.** Основы музееведения / Е. А. Шулепова. – М. : Едиториал УРСС, 2005. – 504 с. **9. Юренева Т. Ю.** Музееведение: учебник для высшей школы / Т. Ю. Юренева. – М. : Академический Проект, 2003. – 560 с.

Гуцол А. В. Навчальна дисципліна «Музезнавство» як складова системи формування професійної компетентності майбутніх фахівців сфери туризму

У статті досліджено роль та місце навчальної дисципліни «Музезнавство» у структурі підготовки фахівців за спеціальністю «Туризмознавство». Вказано, що наразі музеї знову набувають популярності, що виражається у відкритті як нових музеїв, так і відродженні вже існуючих. Саме тому вивчення дисципліни «Музезнавство» надзвичайно актуальне та важливе на сьогодні завдання для майбутнього фахівця. У статті висвітлено зміст лекційних та практичних занять, які полягають у ознайомленні із організацією, структурою та фондами музею, музейними експозиціями, культурно-освітньою та рекреаційною роботою музеїв.

Ключові слова: музей, атракція, експонат, рекреаційна робота.

Гуцол А. В. Учебная дисциплина «Музееведение» как составляющая системы формирования профессиональной компетентности будущих специалистов сферы туризма

В статье исследована роль и место учебной дисциплины «Музееведение» в структуре подготовки специалистов по специальности «Туризмозведение». Указано, что в настоящее время музеи снова приобретают популярность, что выражается в открытии как новых музеев, так и возрождении уже существующих. Именно поэтому изучение дисциплины «Музееведение» чрезвычайно актуально и важно.

В статье освещены содержание лекционных и практических занятий, которые заключаются в ознакомлении с организацией, структурой и фондами музея, музейными экспозициями, культурно-образовательной и рекреационной работой музеев.

Ключевые слова: музей, атракция, экспонат, рекреационная работа.

Gutsol A. V. Discipline "Museology" as a component of the formation of professional competence of future specialists in tourism

In the article the role and place of discipline "Museology" in the structure of training for the specialty "Turyzmoznavstvo (tourist activity)". Determined that the indicated discipline is a professionally-oriented sampling for students. Emphasized that currently the students who chose to study travel, hotel and restaurant wing, pushing extremely high requirements dictated by the growth vybahlyvosti consumer travel services, tourism and the intensification of information flows.

The article stated that the museum is currently gaining popularity again, resulting in the opening of new museums as well as the revival of existing ones. This trend is due to the fact that modern man seeks to generate new feeling enriched spiritually, to know the present and the past. This problem is best solved Museum. That is why the study of the subject "Museology" extremely urgent and important task today for future expert. In the article the content of lectures, which are as acquainted with the organization, structure and foundations of the museum, museum exhibits, cultural, educational and recreational work of museums. Practical exercises designed to develop skills and the ability to create museum exhibits, maps of "history exhibit," highlight the most atraktyvnyh exhibits and more. Through self-study students improve the skills of self-treatment material, its synthesis and classification, they learn to analyze the system of museums in Ukraine.

Key words: museum, attraction, exhibit, recreational robot.

Стаття надійшла до редакції 08.09.2015 р.

Прийнято до друку 30.10.2015 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Харченко С. Я.

УДК 37.035.6

В. В. Желанова

**СИСТЕМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВІДУ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ-ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ІЗ ЗОНИ АТО**

Драматичні події, що відбуваються сьогодні на сході України, руйнують звичну картину світу як у частини дорослого населення країни, так – і це слід особливо підкреслити – у дітей і підлітків. Діти стали свідками військових дій, боїв і загибелі людей. Багато з них у зв'язку з переселенням сімей в західні, центральні та інші регіони змінили звичне середовище і вимушені відвідувати нові дитсадки, школи, інколи навіть опановувати іншу мову. Вантаж болю, страждань, пережитих на територіях, непідконтрольних українській владі вони принесли з собою і на мирні території.